

ANALIZA CADRULUI NORMATIV PRIVIND INVESTIȚIILE ÎN SECTORUL BANCAR – ELEMENT ESENȚIAL ÎN DEZVOLTAREA BĂNCILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA

Lorina BURUIANĂ, drd., ASEM

Articolul reflectă realizările autorului în domeniul perfecționării cadrului normativ privind investițiile în sectorul bancar din Republica Moldova, contribuind la relevarea celor mai importante aspecte ale activității băncilor autohtone în baza cadrului normativ existent și, în special, a celui care vizează investițiile în sectorul bancar.

Cuvinte cheie: bănci, sector bancar, investiții străine directe, cadru normativ.

Introducere. Reformele economice care au derulat în Republica Moldova pe parcursul ultimilor ani au pus în evidență necesitatea și importanța sectorului bancar pentru economia autohtonă. Pentru a spori capacitatea băncilor de a satisface necesitățile actuale ale economiei, Banca Națională, prin perfecționarea cadrului normativ, poate influența modul de funcționare a acestora. Investițiile, inclusiv cele străine reprezintă un element necesar dezvoltării băncilor autohtone.

Conținutul de bază. Analizând evoluția sectorului bancar autohton în perioada 2008-2012, se poate menționa că la finele anului 2008 în Republica Moldova funcționau 16 bănci licențiate, inclusiv trei sucursale ale băncilor străine [2, p.72]. La finele anului 2011 în Republica Moldova funcționau doar 15 bănci licențiate de Banca Națională a Moldovei, inclusiv 4 sucursale ale băncilor și grupurilor financiare străine. În anul 2012 a fost retrasă licența băncii B.C. „Universalbank” S.A., inițiindu-se procesul de lichidare silită, în conformitate cu Legea instituțiilor financiare [2, p.72].

În perioada analizată diminuarea numărului de bănci a fost cauzată, în mare parte, falimentelor, situație care accentuează suplimentar incapacitatea băncilor mici din Republica Moldova de a se conforma proceselor de fuziune sau achiziții prin intermediul capitalului străin, fapt care ar avea un efect pozitiv asupra sectorului bancar.

Luând în considerație faptul că anume prin investițiile străine directe se poate atinge obiectivul de stabilire a legăturilor economice durabile, impactul lor asupra sectoarelor în care au fost efectuate este simțitor. Dar, totodată, sectorul bancar se deosebește de celelalte sectoare ale economiei naționale prin reglementările bancare specifice, elaborate de Banca Națională a Moldovei.

Conform legislației autohtone, investițiile directe se efectuează prin următoarele modalități [4, p. 9]:

a) constituirea unei unități de drept aparținând integral investitorului care furnizează capitalul social (sau echivalentul acestuia); majorarea de către investitor a capitalului social (sau a echivalentului acestuia) al unității de drept care aparține integral investitorului; cumpărarea

ANALYSIS OF THE REGULATORY FRAMEWORK REGARDING INVESTMENTS IN THE BANKING SECTOR – AS AN ESSENTIAL ELEMENT IN THE DEVELOPMENT OF BANKS IN OF MOLDOVA

Lorina BURUIANĂ, PhD student, ASEM

The article reflects the author's achievements in improving the regulatory framework for investments in the banking sector of the Republic of Moldova, helping to reveal the most important aspects of domestic banks under the existing regulatory framework and in particular targeting investments in the banking sector.

Keywords: banking, banking sector, foreign direct investments, regulatory framework.

JEL: P45, G34

Introduction. The economic reforms that have developed in Moldova over the past years have highlighted the need and importance of the banking sector to the national economy. To enhance the ability of banks to meet the current needs of the economy, the National Bank, by improving the regulatory framework may affect their operation. Investments, including foreign ones are a necessary element in the development of domestic banks.

Basic content. Analyzing the evolution of the domestic banking sector in the period 2008-2012, it may be mentioned that at the end of 2008 in Moldova were 16 licensed banks, including three foreign bank branches [2, p.72]. At the end of 2011 in Moldova functioned only 15 banks licensed by the National Bank, including four branches of foreign banks and financial groups. In 2012, “Universalbank” bank's license was revoked and was initiated the process of forced liquidation in accordance with the Financial Institutions Act [2, p.72].

In the analyzed period, the reduction of the number of banks was due, in large part to bankruptcies, a situation which further emphasizes the inability of small banks in the Republic of Moldova to comply with the merger or acquisition process by foreign capital, which would have a positive effect on the banking sector.

Considering that namely through foreign development investments can be achieved the goal of establishing lasting economic links, their impact on the sectors in which they were made is significant. But at the same time, the banking sector differs from other sectors of the national economy by specific banking regulations, developed by the National Bank of Moldova.

Under domestic law, direct investment is made in the following ways [4, p. 9]:

a) The establishment of a law unit belonging entirely to the investor providing the capital (or equivalent); the increase of social capital (or its equivalent) by the investor as the unit belongs entirely to the investor; the acquisition of an entire existing law unit;

integrală a unei unități de drept existente;

b) participarea într-o unitate de drept nouă sau într-una existentă în scopul stabilirii sau menținerii legăturilor economice durabile¹;

c) acordarea și primirea împrumuturilor/creditelor pe termen lung (pentru o perioadă mai mare de 5 ani) în scopul stabilirii sau menținerii legăturilor economice durabile;

d) construirea de clădiri sau alte bunuri imobile, procurarea de terenuri, clădiri sau alte bunuri imobile necesare pentru desfășurarea activității unității de drept care este obiect al investiției directe;

e) reinvestirea veniturilor obținute din investițiile directe în scopul menținerii legăturilor economice durabile.

Conform cadrului conceptual din "Balanța de plăți și poziția investițională internațională a Republicii Moldova [1, p. 4] – *"Investitor direct într-o întreprindere se consideră acel investitor străin care deține cel puțin 10 la sută din capitalul social sau din voturi într-o întreprindere situată în afara propriei țări de rezidență. Relația „investiție directă” se extinde asupra întreprinderilor în care s-au investit bunuri materiale și/sau bani și asupra întreprinderilor asociate cu ele, adică se referă la investițiile între întreprinderile asociate, filialele și centralele lor."*

Operațiunile aferente investițiilor directe se clasifică în cele efectuate: de către nerezidenți în Republica Moldova și de către rezidenți în străinătate. Pentru prezentul articol prezintă interes investițiile directe efectuate în sectorul bancar din Republica Moldova de către nerezidenți.

"Investițiile externe în sectorul bancar autohton sunt considerate mijloacele valutare străine convertibile în MDL la cursul valutar oficial, care sunt utilizate conform legislației pentru procurarea acțiunilor băncilor licențiate cu scopul obținerii profitului și a unui anumit grad de control asupra activității și managementului băncii licențiate" [3, p.160]. Conform legislației naționale, investițiile în capitalul băncii ale persoanelor rezidente în zonele offshore nu trebuie să depășească mărimea cotei substanțiale².

Conform reglementărilor menționate anterior³, rezultă că noțiunea de investiție străină directă este definită ca o participare într-o unitate de drept, care asigură legăturile economice durabile în cazul deținerii a cel puțin 10% din capitalul său social. După același principiu (adică 10 % sau mai mult din capitalul statutar), în contul financiar al balanței de plăți, este reflectat fluxul de ISD în sectorul bancar. Însă, noțiunea de „investiții străine directe” în legislația bancară lipsește. Totodată, în "Regulamentul cu privire la deținerea cotei substanțiale în capitalul băncii"

b) Participation in a new unit or existing one as a purpose of establishing or maintaining lasting economic links;

c) Granting and receiving loans/credits per term (for a period longer than five years) for the purpose of establishing or maintaining lasting economic links;

d) The construction of buildings or other real estate, purchase of land, buildings or other immovable property necessary for the operation of the unit as it is the object of the direct investment;

e) Reinvestment of income from direct investments in order to maintain sustainable economic relations.

According to the conceptual framework of "Balance of payments and international investment position of Moldova [1, p. 4] - "The direct investor in an enterprise is considered the foreign investor that holds at least 10 percent of the capital share or voting in an enterprise located outside the country of residence. The relationship "direct investment" expands on the firms in which have been invested goods and/or money and the businesses associated with them, which refers to investments between associated companies, subsidiaries and their headquarters."

Operations related to direct investment are classified into those performed: by non-residents in Moldova and by residents of Moldova abroad. This article shows interest in the banking sector direct investments made by non-residents of the Republic of Moldova.

"Foreign investment in the domestic banking sector are considered foreign currency convertible in MDL at the official exchange rate used to purchase shares under the laws of licensed banks in order to obtain profit and a certain degree of control over the work and management of the licensed bank" [3, p.160]. According to the national legislation, investment in the bank by persons residing in offshore areas must not exceed the size of a significant share.

According to the rules mentioned above³, the concept of a direct investment is defined as an interest in a law enforcement unit that provides sustainable economic ties when holding at least 10% of its capital share. Following the same principle (ie 10 % or more of the statutory capital), in the financial account of the balance of payments, foreign direct investment flows reflected in the banking sector. However, the term "foreign direct investment" in banking legislation is missing. However, the "Regulation on holding significant interest in a bank" [6], is reflected as a substantial share" is a

¹ Legăturile economice durabile reprezintă relații stabilite ca urmare a deținerii într-o unitate de drept a unei participațiuni ce constituie 10% sau mai mult din capitalul social (sau echivalentul acestuia) ori din numărul de participațiuni cu drept de vot al unității de drept sau a unei participațiuni care să permită exercitarea de către investitor a unei influențe considerabile asupra administrării sau activității unității de drept în care se investește capitalul.

² Cota substanțială este un drept de proprietate direct sau indirect care reprezintă echivalentul de 5 la sută sau mai mult din capitalul băncii licențiate sau din dreptul de vot ori care permite exercitarea unei influențe considerabile asupra managementului sau activității acesteia [116, p.3].

³ Legea privind reglementarea valutară nr.62-XVI din 21 martie 2008. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.127-130/496 din 18.07.2008 (variantea compilată cu includerea modificărilor și completărilor); Balanța de plăți și poziția investițională internațională a Republicii Moldova.

[6] este reflectată cota substanțială ca "fiind un drept de proprietate ce reprezintă echivalentul de 5 la sută, sau mai mult, din capitalul unității economice care permite exercitarea unei influențe considerabile asupra managementului sau activității acesteia". Din aceste considerente, actualmente, în Republica Moldova se consideră obligatorie permisiunea scrisă a Băncii Naționale a Moldovei, în cazul în care investitorul deține o cotă substanțială în capitalul băncii.

În această ordine de idei, menționăm că, **influențe importante asupra activității băncii în care s-a investit**, ar putea avea atât investitorul direct, cât și cel care deține o cotă substanțială în capitalul băncii. Drept urmare, în limitele sectorului bancar aceste două noțiuni (ISD și cota substanțială) pot fi tratate ca noțiuni similare, astfel, fiind necesară expunerea poziției organelor abilitate vis-a-vis de aceste două noțiuni, în vederea delimitării importanței și impactului investițiilor corespunzătoare acestor două noțiuni asupra băncilor autohtone.

Luând în considerație că, reglementările bancare au un caracter specific comparativ cu cele ale altor sectoare ale economiei, în opinia noastră, ISD într-o bancă pot fi considerate "**investițiile efectuate de un investitor străin într-o bancă din Republica Moldova în mărimea cotei substanțiale din capitalul băncii licențiate în scopul stabilirii sau menținerii legăturilor economice durabile ce oferă posibilitatea de a influența considerabil activitatea băncii în care s-a investit**".

În urma analizei privind investițiile străine directe în bănci, efectuate atât la nivel național cât și internațional, s-a observat că băncile prezintă un interes de lungă durată pentru investitorii străini, dacă aceștia din urmă practică activități bancare. Investitorii străini care practică activitate bancară și care dețin și controlează unități bancare în străinătate sunt numiți „bănci multinaționale”. Băncile multinaționale, dispunând de anumite experiențe acumulate din practicile internaționale privind îmbunătățirea produselor și serviciilor bancare, pot contribui, în proporții mai impunătoare, la dezvoltarea băncilor autohtone.

În vederea atingerii scopului propus în prezentul articol, s-a analizat la nivel național și internațional fluxul de capital străin în bănci. Ca rezultat a analizei efectuate, s-a observat că, în cazul în care, calitatea de investitor străin revine persoanelor fizice, fondurilor de investiții sau altor unități care nu practică activitate bancară, investiția străină este de scurtă durată și fără impact asupra activității băncii (rezultat valabil pentru 96% din cele 50 de bănci analizate). În cazurile respective, investitorii străini urmăresc doar obținerea profitului maxim în condiții de risc minim, indiferent de cota pe care o dețin în structura capitalului băncii. Ca rezultat al acestor analize, se poate identifica tipul de investitor străin care influențează pozitiv activitatea băncilor și, anume, **băncile multinaționale**.

În contextul problematicii abordate în prezentul articol, menționăm că investițiile străine directe reprezintă o necesitate reală și obiectivă pentru sectorul bancar din Republica Moldova în vederea consolidării acestuia. Dar, atragerea ISD în sectorul bancar autohton depinde, în mare măsură, de stabilitatea acestuia, care este asigurată de supravegherea bancară. Banca Națională este unica

property right which is the equivalent of 5 percent or more of the capital of the economic entity in order to exercise a significant influence over the management or activity of the company." Therefore, now in Moldova it is considered mandatory to have a written permission of the National Bank, when the investor holds a significant interest in the bank.

In this context, we note that significant influence over the activities of banks that has been invested in could have the direct investor, as well as one that has a significant share in the bank's capital. Accordingly, within the banking sector these two notions (FDI and substantial share) can be treated as similar concepts, so it is necessary to know the opinion of regulated bodies regarding these two concepts in order to define the importance and impact of investments, corresponding to these two terms, on the domestic banks.

Considering that banking regulations are more specific than those of other sectors of the economy, in our view, FDI in a bank can be considered "**investment by a foreign investor in a bank in the Republic of Moldova in the amount of a significant share of the licensed bank's capital for the purpose of establishing or maintaining lasting economic links that offer the ability to significantly influence the investee bank's activity**".

After analysis performed at national and international levels on FDI in banks, it was observed that banks are showing interest for long-term investors, if the latter practice banking activities. Foreign investors and banking practices that own and control outlets abroad are called "multinational banks." Multinational banks have accumulated some experience of international practices to improve banking products and services and can contribute in imposing proportions to the development of domestic banks.

In order to achieve the purpose stated in this article, we analyzed national and international flow of foreign capital into banks. As a result of this analysis, it was observed that if the quality of investor returns to individuals, investment funds and other entities that have no banking, foreign investment is short-lived and has no impact on the bank (valid result for 96% of the 50 banks analyzed).

Substantial share is a direct or indirect ownership which is the equivalent of 5 percent or more of the licensed bank's capital or voting rights or to exercise a significant influence over the management or its activity [116, p.3].

2 Law on Foreign Exchange Regulation No.62-XVI dated March 21, 2008. Monitorul Oficial of the Republic of Moldova from 18.07.2008, nr.127-130/496 (compiled version including amendments), balance of payments and international investment position of the Republic of Moldova.

In such cases, foreign investors seek only to obtain maximum profit under minimum risk conditions, regardless of the share they hold in the capital structure of the bank. As a result of these analyzes, we can identify the type of investor that influences positively on banking activity, and namely, multinational banks.

In the context of the issues addressed in this article,

instituție care efectuează licențierea, supravegherea și reglementarea activității instituțiilor financiare în Republica Moldova. Procesul de supraveghere bancară în Republica Moldova presupune două etape:

1. *Autorizarea instituțiilor bancare*, prin eliberarea autorizației de constituire și funcționare. În această etapă, banca trebuie să probeze: capacitatea acționariatului de a susține activitatea băncii, inclusiv și în cazul *investitorilor străini*; abilitatea echipei manageriale; calitatea morală a acționarilor care dețin cote substanțiale și a echipei manageriale; respectarea legalității în privința conceperii actelor constitutive; fezabilitatea planului de afaceri al băncii; îndeplinirea condițiilor tehnice, materiale și financiare necesare pentru funcționarea băncii. *BNM manifestă cerințe de prudență față de procesul de autorizare a băncilor, inclusiv cu capital străin, în vederea de a crea bănci cu o activitate ulterioară fiabilă, care la momentul autorizării sunt lipsite de condiții prealabile pentru efectuarea operațiunilor riscante în viitor.* În sensul de a proteja sectorul bancar autohton, BNM impune exigențe sporite la cererea de primire a licenței privind desfășurarea activităților financiare de către sucursalele băncilor străine.

2. *Supravegherea propriu-zisă.* Presupune monitorizarea activității băncii, care vizează evoluția acesteia în economie și îndeplinirea criteriilor de prudențialitate și performanță bancară. Astfel, BNM urmărește îndeplinirea nivelurilor minime pentru o serie de indicatori de prudență bancară, cum ar fi: nivelul minim al capitalului social; constituirea rezervelor minime obligatorii și a rezervelor legale; îndeplinirea unui nivel minim de solvabilitate și lichiditate bancară; clasificarea sistematică a portofoliului de credite; crearea de provizioane bancare; respectarea nivelurilor maxime de expunere etc.

În baza celor menționate mai sus, subliniem că sistemul bancar autohton tinde să se dezvolte în conformitate cu standardele elaborate de organismele financiare internaționale, specializate în acest domeniu, inclusiv conform standardelor stabilite de Directivele Uniunii Europene, de Comitetul Basel pentru supraveghere bancară eficientă. În procesul de consolidare și de atragere a investițiilor străine directe în sectorul bancar, BNM preîntâmpină apariția unor bănci problematice. Astfel, luând în considerație gradul insuficient de supraveghere și reglementare bancară din zonele off-shore (derularea operațiunilor fără justificarea provenienței banilor, fără raportarea activităților întreprinse către autoritatea din țara de origine, efectuarea unor operațiuni bancare restricționate în țara de origine etc.), BNM impune restricții privind *investițiile* din zonele off-shore indiferent de mărimea tranzacției.

Cu toate acestea, băncile aplică în continuare standardele Basel I, astfel băncile din Republica Moldova rămânând în urma practicilor internaționale la acest capitol. Principiile Basel II au fost elaborate în anul 2004, iar cele ale Basel III – în 2009. Standardele noi sunt importante atât pentru bănci, cu scopul asigurării unei activități prudențiale și profitabile, cât și pentru regulator, în scopul administrării mai eficiente a expunerii băncilor la riscuri. Implementarea standardelor Basel II și III urmărește modificarea cerințelor

note that foreign direct investment is a realistic and objective necessity for the banking sector of the Republic of Moldova in order to strengthen it. But attracting FDI in the domestic banking sector depends largely on its stability, which is ensured of by banking supervision. The National Bank is only responsible for licensing, supervision and regulation of financial institutions activities in Moldova. The banking supervision process in Moldova requires two steps:

1. *Authorization of banking institutions*, through achievement of the establishment and operation authorization. At this stage, the bank must prove: the ability of shareholders to support the activities of the bank, including for foreign investors, the ability of the management team, the moral quality of shareholders holding substantial shares and the management team; respecting legal terms regarding establishing papers, feasibility of the business plan of the bank, fulfillment of the technical conditions, material and financial resources for the proper operation of the bank. *NBM shows caution requirements regarding the banks' authorization process, including foreign banks in order to create a sustainable future activity, which when are authorized lack prerequisites for risky operations in the future.* For the purposes of protecting the domestic banking sector, the NBM has high demands in the application requirements for receiving the license on financial activities for foreign banks subsidiaries.

2. *Proper supervision.* Includes monitoring the bank, aimed at its development in the economy, and fulfilling prudential criteria and banking performance. The Bank seeks to achieve minimum levels for a number of prudential indicators such as: the minimum capital, minimum reserves and legal reserves, carrying a level of minimum bank solvency and liquidity; systematic classification of the loans' portfolio, creating bank reserves, compliance with the maximum levels of exposure etc.

Based on the above, we emphasize that the domestic banking system tends to develop in accordance with standards developed by international financial institutions specialized in this field, including standards set by EU directives, the Basel Committee on Efficient Banking Supervision. In the process of building and attracting foreign direct investment in the banking sector, the NBM prevents the emergence of problematic banks. Thus, given the insufficient level of supervision and regulation of offshore banking (conducting operations without justifying the origin of money, without reporting the activities undertaken by the authority of the country of origin, conducting banking transactions restricted in the home country etc.), BNM applies restrictions when it comes to offshore investments regardless of the transaction size.

However, banks continue to apply Basel I standards so Moldovan banks lag behind international practices in this regard. Basel II Principles were developed in 2004 and those of the Basel III - in 2009. The new standards are important both for banks in order to ensure prudent and profitable activities, and for the governor to administer

pentru supravegherea băncilor la capitolul expunerea la riscuri. Analizând practicile internaționale, am identificat că toate țările Uniunii Europene și SUA au implementat standardele Basel II și III. Țările Africii au implementat standardele Basel II și analizează posibilitatea de tranziție la principiile Basel III [8, pag. 42-54].

Concluzii și recomandări. Analizând articolele de specialitate, precum și studiile privind experiența funcționării mai multor sisteme bancare naționale în regimul Acordului Basel II, am sistematizat principalele rezultate ale implementării Acordului Basel II în sectorul bancar autohton: asigurarea concurenței corecte în sectorul bancar; asigurarea stabilității financiare a sectorului bancar; îmbunătățirea imaginii sectorului bancar autohton pe plan internațional; consolidarea supravegherii realizate de banca centrală, contribuind, în ansamblu, la atragerea investițiilor străine directe în Republica Moldova.

În vederea perfecționării actelor normative existente privind penetrarea investițiilor în sectorul bancar autohton recomandăm următoarele:

1. Reieșind din cele menționate, precum și din prevederile celui de-al 12-lea Principiu de Bază al Comitetului Basel, considerăm oportună dezvoltarea în RM a supravegherii bancare pe bază consolidată, ceea ce reprezintă supravegherea realizată de către BNM a activității investitorilor străini, inclusiv a băncilor multinaționale și nu doar a activității în Republica Moldova a subsidiarei acestora. Principiile acestui tip de supraveghere s-au extins, în special, odată cu fenomenul de integrare europeană reprezentând o cerință a acquis-ului comunitar;

2. Bazându-ne pe reglementările bancare elaborate de Banca Națională a Moldovei, și reieșind din necesitatea protejării investitorilor direcți și a protejării băncilor locale, propunem BNM de a modifica art.15 pct.1.^a al „Legii instituțiilor financiare” în următoarea redacție: „Transferul unei cote de participare la capitalul băncii se efectuează exclusiv cu permisiunea prealabilă scrisă a BNM, sub sancțiunea nulității absolute, prin tranzației sau alte acte juridice, indiferent de mărimea cotei investiției efectuate în capitalul băncii”;

3. Reieșind din practicile internaționale existente propunem BNM facilitarea investițiilor străine directe efectuate în proporție de 100% în capitalul băncilor autohtone, fiind identificat impactul pozitiv al acestora asupra dezvoltării băncilor din țările receptoare, cum este și în Republica Moldova;

4. Având la bază cercetările efectuate, propunem BNM acordarea unor privilegii băncilor multinaționale în calitate de investitor străin, ținând cont de faptul că acestea din urmă dispun de practici bune de preluat privind îmbunătățirea produselor și serviciilor bancare, contribuind, astfel, la dezvoltarea băncilor autohtone;

5. În scopul protejării investițiilor, inclusiv în sectorul bancar, propunem modificarea respectivului alineat, după cum urmează: „Persoanele fizice sau juridice, care intenționează să achiziționeze o cotă substanțială în capitalul societății (inclusiv băncii) urmează, până la data efectuării tranzației cu valorile mobiliare, să obțină acordul Comisiei Naționale a Pieței Financiare”. Suplimentar, propunem extinderea art. 28 al capitolului III

more effectively the banks' exposure to risk. Implementation of Basel II and III seeks to amend the requirements for supervision of banks in the chapter exposure to risk. Analyzing international practice, we found that all EU countries and the U.S. have implemented Basel II and III. African countries have implemented Basel II standards and are considering the transition to Basel III principles [8, pp. 42-54].

Conclusions and recommendations. Analyzing specialized articles and studies on the experience of several national banking systems functioning under the Basel II Treaty, we systematized the main results of the implementation of Basel II in the domestic banking sector: ensuring fair competition in the intended banking area; financial stability of the banking sector; improving the image of the local banking sector internationally, strengthen supervision by the central banks, contribute overall to attract foreign direct investments in Moldova.

In order to improve the existing legal acts regarding investments in the domestic banking sector we recommend the following:

1. Based on the above, as well as the provisions of the 12th basic principle of the Basel Committee, we consider appropriate the development in Moldova of banking supervision on a consolidated basis, which is supervising the work carried out by the NBM supervising foreign investors, including multinational banks and not just the activity of their subsidiary in Moldova. The principles of this type of surveillance have expanded especially with the phenomenon of European integration, a requirement of the community acquis.

2. Based on our banking regulations developed by the National Bank of Moldova, and given the need to protect direct investors and local banks, we suggest that NBM changes pct.1.a art. 15 of the "Law on Financial Institutions" in the following wording: "The transfer of a participation share of capital is carried out only with prior written permission from NBM, under penalty of nullity, the transaction or other legal acts, regardless of the size of investments in the share capital of the bank";

3. Given the existing international practices, we suggest that NBM facilitates foreign direct investments of 100% in the capital of domestic banks, their positive impact being identified on the development banks in recipient countries, as is the Republic of Moldova;

4. Based on the conducted research we suggest that NBM grants privileges to multinational banks as foreign investors, given that the latter have taken good practices to improve banking products and services, thereby contributing to the development of domestic banks;

5. In order to protect the investments, including in the banking sector, we propose amendments to that paragraph, as follows: "A person or a company intending to acquire a significant share in the company (including bank) below, should obtain the consent of the National Commission of Financial Market until the real estate transaction done." Additionally, we propose the extension of art. 28 of Chapter III of that law "The rights and

din respectiva lege „Drepturile și obligațiile acționarilor” cu un alineat - „Măsuri de protecție a acționarilor contra preluărilor abuzive ale acțiunilor” | obligations of shareholders" with a paragraph - "Measures to protect shareholders against the takeovers abusive actions”.

Referințe bibliografice/ References

1. BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI. Balanța de plăți și poziția investițională internațională a Republicii Moldova: anuar statistic. 2011 http://www.bnm.md/md/bnm_balance/index_22357.pdf
2. BANCA NAȚIONALĂ A MOLDOVEI. Rapoartele anuale 1999-2012 [accesat 20 mai 2013]. Disponibil: http://www.bnm.md/md/annual_report
3. BORȘ, I. Rolul investițiilor străine în dezvoltarea sectorului bancar al Republicii Moldova. In: Rolul investițiilor în dezvoltarea durabilă a economiei naționale în contextul integrării europene: conferința științifică internațională, 29-30 octombrie 2010. ASEM. Chișinău, 2010, p. 160. ISBN 978-9975-75-542-9.
4. Legea privind reglementarea valutară: nr. 62-XVI din 21 martie 2008. In: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2008, nr.127-130, art. 496.
5. Legea instituțiilor financiare: nr. 550-XIII din 21 iulie 1995. In: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2011, nr. 78-81, art. 199.
6. Legea Republicii Moldova privind societățile pe acțiuni Nr. 1134 din 02.04.1997. In: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2008, nr. 1-4, art. 1. Republicată în temeiul Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 1134-XIII din 2 aprilie 1997 privind societățile pe acțiuni: nr. 163- XVI din 13.07.2007. In: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 141-145, art. 593. Modificată prin Legea Parlamentului pentru modificarea și completarea unor acte legislative: nr. 178 din 11.07.12. In: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2012, nr. 190-192, art. 644.
7. Regulamentul nr. 42/09-01 cu privire la deținerea cotei substanțiale în capitalul băncii cu ultimele modificări prin Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei: nr. 171 din 11.09.2008. In: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 2008, nr. 180-181.
8. Regulamentul nr. 23/09-01 cu privire la licențierea băncilor, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei: nr. 37 din 15.08.1996. In: Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 1996, nr. 59-60, art. 74.
9. TĂBÎRȚĂ, E. et al. Calitatea reglementărilor bancare ale Băncii Naționale a Moldovei în vederea asigurării stabilității financiare în Republica Moldova. In: Băncile în economia concurenței, incertitudinii, inovării și integrării. Chișinău: ASEM, 2013, vol. I, pp. 14-30.
10. STRATULAT, O., DOHOTARU, M. Basel II: Între așteptări și efecte. In: Băncile în economia concurenței, incertitudinii, inovării și integrării: simpozion științifico-practic internațional, 19 aprilie 2013. Chișinău: ASEM, vol. I. pp. 42-54.

Recomandat spre publicare: 22.08.2013